

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

09 august 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu,

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare, declarate de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Bolduratu Vasile, avocații Beruceașvili Andrei și Baban Nicolae în numele inculpatului Mîța Igor, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 01 decembrie 2015, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2016, în cauza penală privindu-l pe

Mîța Igor Ivan, născut la 18 septembrie 1980, domiciliat în satul Alexăndreni, raionul Edineț.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 29.11.2013 - 01.12.2015;

instanța de apel: 18.12.2015 - 29.04.2016;

instanța de recurs: 21.06.2016 - 09.08.2016.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor în cauză în baza actelor din dosar,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 01 decembrie 2015, Mîța Igor, a fost recunoscut comiterea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, numindu-i o pedeapsă în conformitate cu prevederile art. 79 Cod penal, sub formă de 5 ani și 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a desfășura activități economice pe un termen de 5 ani.

S-a dispus încasarea de la Igor Mîța în beneficiul SRL „Imexagro” prejudiciul material în sumă de 835 846 lei și 66 bani, în rest, acțiunea civilă înaintată de către SRL „Imexagro” a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat, că Mîța Igor, la 15.04.2011, având intenția însușirii prin escrocherie a bunurilor altei persoane în proporții deosebit de mari, a încheiat cu „Imexagro” SRL un contract cu nr.109/1IV de

vânzare-cumpărare, conform căruia a primit, începând cu 15.04.2011 și până în vara anului 2011, produse de uz fitosanitar în mărime de 543 816,95 lei. Întru confirmarea disponibilității și asigurării executării contractului dat, a prezentat către „Imexagro” SRL mai multe acte false precum certificatul nr.346 din 12.05.2011, eliberat de Primăria s. Terebna, r-nul Edineț care confirma faptul că GȚ „Mîța Igor” deține în arendă 80 ha de pământ, certificatul din 15.06.2011 eliberat de către Primăria or. Edineț conform căruia GȚ „Mîța Igor” deține 125 ha de teren în extravilanul or. Edineț, solicitând să-i fie eliberate produse de uz fitosanitar în sumă de 543 816, 95 lei. Aceste acte au fost luate ca bază la perfectarea contractului de gaj al bunurilor imobile încheiat între Gospodăria Țărănească „Mîța Igor” în calitate de debitor gajist și SRL „Imexagro” în calitate de creditor gajist.

În urma prezentării actelor false de către Mîța Igor, a fost instituit gajul pe roada soiei anului 2011 colectată de pe câmpurile cu suprafața de 80 ha, aflate în extravilanul or. Edineț și cea de floarea soarelui a anului 2011 colectată de pe câmpurile cu suprafața de 45 ha aflate la fel în extravilanul or. Edineț.

Produsele de uz fitosanitar primite până în vara anului 2011 în sumă de 543 816,95 lei au fost însușite de către Mîța Igor, prețul lor nu a fost restituit, cauzând în așa mod lui „Imexagro” SRL, daune materiale în proporții deosebit de mari (vol. II, f.d. 79-80).

Fapta constatată de prima instanță a fost calificată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal - *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, săvârșită în proporții deosebit de mari* (vol. II, f.d. 89);

3. Împotriva sentinței au declarat apel procurorul și inculpatului Mîța Igor.

3.1. Procurorul a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri, prin care Mîța Igor să fie recunoscut culpabil pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, și a-i numi o pedeapsă de 10 ani închisoare cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis și privarea de dreptul a exercita funcții economico-financiare pe un termen de 5 ani.

În motivarea apelului, procurorul a indicat că, sentința este nefondată întrucât nu corespunde circumstanțelor comiterii infracțiunii, iar motivele de aplicare în privința învinuitului Mîța Igor a prevederilor art. 79 din Codul penal, la stabilirea pedepsei este prea blândă și nu au fost stabilite careva circumstanțe atenuante, iar în cazul dat a unui cumul de circumstanțe atenuante în privința acestuia pentru a reduce pedeapsa principală.

3.2. Inculpatul a solicitat casarea sentinței cu pronunțarea unei hotărâri prin care să fie achitat de învinuirea de comiterea a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În susținerea apelului, inculpatul a indicat că, probele puse la baza sentinței de condamnare nu dovedesc vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate, astfel prima instanță le-a dat o apreciere greșită, motiv pentru care se impune reaprecierea probelor respective și achitarea inculpatului.

Mai mult, inculpatul a menționat că, ordonanța de începere a urmăririi penale pe respectiva cauza penală, și anume soluțiile de începere a urmăririi penale, nu corespund cerințelor legale, deoarece a fost pornită numai printr-un denunț declarativ din partea SRL „Imexagro” și câteva copii nelegiferate despre care nu se cunoaște proveniența acestora.

În rest, inculpatul invocă dezacordul cu aprecierea probelor dată de către prima instanță.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2016, apelurile declarate de către procuror și inculpatul Mîța Igor au fost respinse și menținută hotărârea atacată fără modificări.

4.1. În motivarea deciziei, instanța de apel a conchis că, instanța de fond cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, prin care inculpatul Mîța Igor a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

În ședința de judecată în apel au fost verificate și cercetate suplimentar declarațiile și probele materiale examinate în ședința de judecată în fond și anume:

- *declarațiile inculpatului Mîța Igor;*
- *declarațiile reprezentantului părții vătămate SRL „Imexagro”, Sîrbu Ion;*
- *declarațiile martorului Vîrlan Vladimir;*
- *plângerea directorului SRL „Imexagro”, Scutari Oleg, privind pornirea urmăririi penale nr. 54 din 09.09.2011 (vol. I, f.d. 53-54);*
- *contractul de vânzare-cumpărare nr. 109/11v (vol. I, f.d. 55-57);*
- *actul de verificare dintre SRL „Imexagro” și Mîța Igor (vol.I, f.d. 58);*
- *contract de arendă a terenurilor cu nr. 30 din 16 august 2010 (vol.I, f.d. 59-62);*
- *contractul de gaj al bunurilor mobile din 24 iunie 2011 încheiat între GȚ „Mîța Igor” și SRL „Imexagro” (vol. I, f.d. 63-64);*
- *certificat din 15 iunie 2011 eliberat de către primarul raionului Edineț Cojocaru Constantin (vol.I, f.d. 65-66);*
- *ordonanță de recunoaștere în calitate de reprezentat legal din 05 decembrie 2011 (vol.I, f.d. 100);*

- *ordonanță de recunoaștere în calitate de parte civilă din 05 decembrie 2011 (vol.I, f.d. 103);*
- *adeverința nr. 1718 din 16 martie 2012 eliberată de către primarul raionului Edineț Cojocaru Constantin (vol.I, f.d. 108);*
- *procesul-verbal de audiere a martorului Scutaru Victor din 28 august 2012 (vol.I, f.d. 109);*
- *procesul-verbal de ridicare din 13 iunie 2016 (vol.I, f.d. 113);*
- *certificatul nr. 346 din 12 mai 2011 eliberat de primarul satului Terebna, Tențiu L. (vol.I, f.d. 114);*
- *certificatul nr. 367 din 12 august 2011 eliberat de primarul satului Terebna Țițanu V. (vol. I, f.d. 115);*
- *informarea Primăriei orașului Edineț nr. 164 din 19 august 2011 (vol.I, f.d. 116);*
- *cerere de înregistrare a gajului (vol.I, f.d. 117);*
- *confirmarea înregistrării gajului cu nr. de înregistrare 160477 (vol.I, f.d. 118);*
- *contract de gaj al bunurilor mobile din 24 iunie 2011 (vol.I, f.d. 119-120);*
- *certificat din 15 iunie 2011 (vol.I, f.d. 121);*
- *raport de expertiză nr. 7077 din 16 octombrie 2013 (vol.I, f.d. 126);*
- *procesul-verbal de ridicare din 21 aprilie 2012 cu anexă: 20 de facturi fiscale (vol.I, f.d. 137-157);*
- *contract de vânzare-cumpărare nr. 109/11v (vol.I, f.d. 158-161);*
- *contract de subarendă a terenurilor din 15 martie 2009 (vol.II, f.d. 39-42); declarațiile martorului Scutari Oleg din 28 aprilie 2015 (vol.II, f.d. 66);*
- *declarațiile martorului Nistor Ion din 23 iunie 2015 (vol.II, f.d. 67-68).*

Instanța de apel a concluzionat că , inculpatul a invocat motive ce sânt grupate: în cele, ce vizează activitatea organului de urmărire penală în faza de urmărire penală privind administrarea și aprecierea probelor prezentate în sprijinul învinuirii și în cele, ce vizează activitatea instanței de judecată privind administrarea și aprecierea probelor puse la baza condamnării inculpatului pentru fapta ce nu constituie o infracțiune.

Cu privire la motivele invocate în apelul inculpatului, precum că procesul penal s-a desfășurat cu încălcarea normelor de procedură penală, instanța de apel le-a respins, deoarece acestea nu sânt argumentate, mai mult nu sunt susținute prin probatoriul administrat în cauză.

Astfel, urmărirea penală și judecata în fond s-au desfășurat cu respectarea procedurii prevăzute de lege și, respectiv, nu se constată încălcări care atrag nulitatea actelor procedurale efectuate, prin prisma art. 251 Cod de procedură penală, în special - rechizitoriul și ordonanța de învinuire, ce-l vizează pe inculpat.

Ordonanța de învinuire este întocmită în conformitate cu prevederile art. 281 Cod de procedură penală, fiind înaintată acuzarea învinuitului în conformitate cu prevederile art. 282 Cod de procedură penală.

Rechizitoriul este întocmit în conformitate cu prevederile art. 296 Cod de procedură penală și trimis în judecată în conformitate cu prevederile art. 297 Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de apel a remarcat că, în procesul-verbal privind prezentarea materialelor de urmărire penală nu există obiecții la rechizitoriu și la ordonanța de învinuire sub aspectul învinuirii formulate (vol.I, f.d. 204).

Din actele și lucrările dosarului, instanța de apel a concluzionat că, în cursul efectuării urmăririi penale, inclusiv la terminarea urmăririi penale, când învinuitul Mîța Igor, a luat cunoștință cu materialele dosarului în prezența apărătorului, n-a invocat demersuri sau cereri despre nulitatea actelor procedurale efectuate pe parcursul etapei respective a procesului penal, ceea ce prezumă că partea apărării a fost de acord cu legalitatea acțiunilor și actelor procedurale efectuate.

Cu privire la argumentele invocate de către inculpat ce vizează activitatea instanței de judecată privind administrarea și aprecierea probelor puse la baza condamnării inculpatului pentru fapta ce nu constituie o infracțiune, instanța de apel le-a respins ca fiind nefondate.

Instanța de apel analizând procesul - verbal al ședinței de judecată, a concluzionat că, la judecarea cauzei s-au respectat condițiile generale și principiile de bază, iar cercetarea judecătorească s-a desfășurat în modul prevăzut de lege, fiind audiați inculpatul, reprezentantul părții vătămate SRL „Imexagro”, Sîrbu Ion, martorii Grosu G., Scutaru V., Scutari O. și Nistor I., precum și fiind cercetate documentele și procesele-verbale ale acțiunilor procesuale.

Participanții la procesul de judecată au beneficiat de dezbaterile judiciare și ultimul cuvânt al inculpatului. Sentința este adoptată prin deliberare, fiind soluționate chestiunile prevăzute la art. 385 Cod de procedură penală. Aceasta cuprinde elementele definitorii condamnării prevăzute de art.394, alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, astfel încât este descrisă fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, sunt analizate probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care s-au respins alte probe, este efectuată încadrarea juridică a faptei reținute în sarcina inculpatului. Starea de fapt stabilită și de drept apreciată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate - relevate în cuprinsul sentinței. Vinovăția inculpatului, în săvârșirea infracțiunii imputate este confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

Totodată, instanța de apel a indicat că, în contextul evaluării activității cu privire la aprecierea probelor administrate în cauză, nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor, instanța de apel fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind condamnarea inculpatului, dat fiind că sunt motivate temeinic și legal, sub aspectul vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate este dovedită în cadrul procesului penal, astfel fapta acestuia întrunește elementele constitutive ale infracțiunii imputate.

Mai mult, instanța de apel a indicat că, instanța de fond corect a stabilit că la momentul perfectării contractului de vânzare-cumpărare nr.109/11v Mîța Igor, conducătorul GȚ „Mîța Igor” a acționat ilicit în raport cu vânzătorul SRL „Imexagro”, intenționat inducându-l în eroare prin prezentarea unor informații greșite privitor la starea sa materială, potențialul entității de a-și onora obligațiunile contractuale asumate. Inculpatul nu a comunicat vânzătorului despre faptul că GȚ „Mîța Igor” are datorii față de alți creditori. Inculpatul a semnat contractul, fiind conștient de faptul că potrivit p.p.6.2 parg.6 al contractului respectiv, se obligă să instituie gajul bunurilor imobile și/sau mobile (roada rapiței a anului 2011, roada culturilor de câmp a anului 2011) în folosul vânzătorului în termen până la 20.05.2011, iar roada poate fi gajată doar dacă ai în posesie teren pe care să o cultivi.

Instanța de apel a apreciat drept convingătoare afirmațiile părții vătămate conform cărora vânzătorul a fost dus în eroare referitor la capacitățile de plată ale inculpatului prin faptul că, ultimul permanent le arăta terenuri cu plantații, specificând că roada va fi și bunurile contractate și primite în proprietate vor fi achitate. Comportamentul inculpatului ulterior încheierii contractului de vânzare-cumpărare denotă încă odată faptul că inițial la semnarea acestuia, ultimul nu a intenționat de a-și onora cu bună credință obligațiunile contractuale, dar a acționat într-o manieră de a-i crea vânzătorului o reprezentare falsă a situației materiale pe care o deține, pentru a-l determina să-i transmită benevol în proprietate produse de uz fitosanitar.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că, anume Mîța I. a prezentat actele false pentru perfectarea contractului de gaj, pentru a demonstra că deține în folosință anumite terenul în extravilanul or. Edineț. Aceste acțiuni ale inculpatului doar confirmă încă odată intenția inculpatului de a duce vânzătorul în eroare, determinându-l și în continuare să îi ofere produse de uz fitosanitar.

Mai mult, instanța de apel a indicat că, Mîța I. având încheiat din 15.03.2009 un contract de subarendă a terenurilor cu SC „Agro Dinian”, în extravilanul s. Parcova, r-nul. Edineț, nu a indicat în contractul de gaj din 24.06.2011, anume aceste suprafețe de teren, dar a preferat de a prezenta acte false. Faptul că, inculpatul nu avea de

intenția să se achite pentru produsele procurate, și că avea o stare material precară a fost confirmat prin declarațiile martorului Nistor I. date în ședința de judecată, care a indicat că, Mîța I. avea foarte multe datorii, iar produsele procurate nu le-a folosit după destinație, dar le-a transmis în contul datoriilor pentru arenda terenurilor.

Instanța de apel a respins argumentele apărării în susținerea ipotezei precum că, în speță sunt reliefate aspecte ce țin de relații civile contractuale. Acțiunile lui Mîța I. se încadrează în sfera dreptului penal, odată ce în acțiunile lui se întrevede scopul cupidant pe care-l are atunci când se atestă un comportament ilicit al acestuia determinant pentru vânzător de a-i transmite în proprietate bunurile, cu însușirea lor ulterioară și indisponibilitatea efectivă și reală a acestuia de a-și onora angajamentele contractuale.

Totodată, instanța de apel a menționat că, inculpatul nu a achitat nici o sumă întru onorarea obligațiilor contractuale asumate prin contractual de vânzare-cumpărare nr. 109/11v din 15.04.2011, prin ce condiționează un prejudiciu material adus SRL „Imexagro” în proporții deosebit de mari.

Criticile invocate în apel cu privire la aprecierea probelor administrate în cauză efectuată de instanța de judecată, instanța de apel le-a calificat ca opinie subiectivă a părții apărării.

Motivele, precum că inculpatul Mîța I. nu este vinovat de săvârșirea infracțiunii imputate, nu sunt fondate, devreme ce probele prezentate în sprijinul învinuirii, administrate și apreciate de prima instanță - relevate în cuprinsul sentinței, verificate în ședința instanței de apel, au dovedit cu certitudine că, inculpatul a săvârșit infracțiunea imputată acestuia.

Mai mult, instanța de apel delimitând escrocheria de încălcarea normelor de drept civil, după cum pretinde inculpatul, a luat în considerație atitudinea acestuia față de angajamentul asumat în momentul transmiterii și primirii produselor de uz fitosanitar în mărime de 543 816.95 lei, comportamentul postinfracțional al inculpatului, precum și lipsa disponibilității efective a inculpatului de a-și onora obligațiunile contractuale cu SRL „ Imexagro” .

Contractul de vânzare - cumpărare, cât și facturile fiscale semnate, prin care se atestă primirea bunurilor de către inculpat de la partea vătămată, anexate la dosar (vol. I, f.d. 158- 160, 138-157), nu confirmă prezența unui raport de natură juridică civilă între aceste două persoane, de vreme ce probele respective nu coroborează cu alte probe și nu combat starea de fapt stabilită în cauză.

Instanța de apel a indicat că, admițând faptul că inițial, între părți a existat un contract de vânzare-cumpărare, urmând cu încheierea unui contract de gaj, la prima vedere având caracter civil, ca urmare a comportamentului viclean al inculpatului,

care a primit produse de uz fitosanitar, pe parcursul timpului, nerestituind plata sumei pentru bunurile primite, fără motive întemeiate, aceste acțiuni constituie elementele de escrocherie.

Limita între un raport civil, care are la bază un contract de vânzare-cumpărare și un raport penal, care are la bază componența de escrocherie este latura subiectivă, care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna-credință a părților, iar în cazul escrocheriei este caracterizată prin rea-credință din partea inculpatului, adică prin înșelăciune față de partea vătămată. Chiar dacă la început a lipsit intenția infracțională nu exclude posibilitatea trecerii pe parcurs a raporturilor civile în sfera penalului.

Totodată, instanța de apel a indicat că, până la primirea bunurilor de la partea vătămată, situația financiară a inculpatului era foarte dificilă și complicată - situație, care n-a fost relatată părții vătămate, aceasta fiind indusă în eroare prin înșelăciune.

Înșelăciunea reținută în sarcina inculpatului este probată prin faptul că, acesta a creat impresia, precum că, în urma afacerii pe care o deține, dispune de posibilitatea de a reîntoarce banii, or însăși reprezentantul părții vătămate a confirmat în ședința de judecată, că inculpatul crea impresia unei persoane de bună-credință și i-a promis că-și va onora obligația de a-i întoarce în termen banii.

Astfel, instanța de apel a conchis că, în raport cu circumstanțele stabilite, prin prisma aspectelor enunțate, nu poate fi invocată imposibilitatea inculpatului de a găsi mijloace materiale pentru a-și îndeplini obligațiile asumate față de partea vătămată - ca temei de a nu fi aplicată răspunderea penală, dat fiind că în atare situație, există indici care excedă limitele încălcării normelor dreptului civil, astfel se impune intervenția legii penale în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Mai mult, instanța de apel a indicat că, până în prezent inculpatul n-a restituit banii părții vătămate, eschivându-se cu rea-credință și, în acest context, se remarcă că conform încheierii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 01 decembrie 2015 s-a dispus anunțarea în căutare a inculpatului Mîța Igor, ultimul, fiind găsit și reținut la 04 martie 2016, în rezultatul măsurilor desfășurate de organul de poliție.

Cât privește argumentele invocate de către procuror, instanța de apel le-a respins ca fiind nefondate, deoarece soluția cu privire la pedeapsa penală este motivată, astfel fiind acordată deplină eficiență prevederilor articolului 7, 61, 75 și 79 Cod penal.

Instanța de apel a concluzionat că, prima instanță corect a conchis că atingerea scopului pedepsei se va asigura prin aplicarea pedepsei cu închisoarea, fapt ce a determinat instanța de apel să fie solidară cu soluția primei instanțe, apreciind că pedeapsa stabilită inculpatului prin sentință este în limitele legii.

Astfel, instanța de apel a considerat că, instanța de fond corect a indicat la numirea pedepsei că, ține cont de gradul pericolului social al faptei comise, personalitatea inculpatului, motivul săvârșirii infracțiunii date, circumstanțele agravante și atenuante ale cauzei, condițiile de viață ale inculpatului, de influența pedepsei asupra corectării și reeducării acestuia.

La fel, instanța de fond a ținut cont de faptul că, inculpatul este atras la răspunderea penală pentru prima dată, nu are antecedente penale, are la întreținere un copil minor, circumstanțe apreciate de către instanță ca excepționale, iar circumstanțe care agravează răspunderea învinuitului potrivit prevederilor art. 77 Cod penal, nu au stabilite.

Cât privește aplicarea de către prima instanță prevederile art. 79 alin. (3) Cod penal, în respectiva cauză penală, instanța de apel a considerat-o corectă, oportună și proporțională celor comise de către inculpat.

Astfel, faptul că, inculpatul a săvârșit pentru prima dată o infracțiune, care potrivit art. 16 Cod penal, este deosebit de gravă, se caracterizează pozitiv, s-a aflat în câmpul muncii, starea sănătății este dificilă, are la întreținere un copil minor, instanța de apel la fel ca prima instanță le consideră ca circumstanțe care justifică aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută la sancțiunea art. 190 alin. (5) Cod penal.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare, de către procuror și avocații Beruceașvili Andrei și Baban Nicolae în numele inculpatului Mîța Igor, prin care solicită casarea hotărârilor anterioare.

5.1. Procurorul în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor anterioare, dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel într-un alt complet de judecată, deoarece acestea sunt neîntemeiate.

În susținerea recursului declarat, procurorul indică că, instanțele anterioare i-au aplicat inculpatului nefondat art. 79 Cod penal, deoarece inculpatul vina nu și-a recunoscut-o și paguba pricinuită părții vătămate nu a fost restituită.

Mai mult, recurentul menționează că, instanța de apel nu a indicat care sunt circumstanțele excepționale ale cauzei ce au servit temei de aplicare a art. 79 Cod penal.

Astfel, procurorul conchide că, pedeapsa stabilită de instanțele ierarhic inferioare nu va atinge scopul pedepsei penale, deoarece conform probelor administrate în respectiva cauză penală lipsește temeiul legal de aplicare a pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

5.2. Avocatul Beruceașvili Andrei în numele lui Mîța Igor, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor anterioare, cu achitarea inculpatului în comiterea infracțiunii imputate.

În motivarea recursului ordinar, avocatul menționează că, atât instanțele anterioare cât și organul de urmărire penală de la bun început incorect au calificat componența infracțiunii reținute inculpatului. Recurentul indică că, în acțiunile săvârșite de către inculpat lipsesc elementele infracțiunii de escrocherie acestea conform învinuirii aduse urmau a fi calificate conform art. 196 alin. (4) Cod penal.

Mai mult, avocatul susține că, relațiile dintre inculpat și partea vătămată sunt de natură civilă și nu penală.

Totodată, recurentul indică că, partea vătămată realizând obligațiile sale contractuale în exces, fără a se asigura de îndeplinirea obligațiilor asumate de către inculpat, l-a indus pe ultimul în imposibilitatea financiară de a achita costul produselor de uz fitosanitar livrate de către partea vătămată.

Astfel, apărătorul reține că, decizia instanței de apel este bazată pe presupuneri, iar acuzarea nu a prezentat probe suficiente pentru a demonstra vinovăția inculpatului.

5.3. Avocatul Baban Nicolae în numele inculpatului Mîța Igor, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor anterioare.

În argumentarea recursului declarat, avocatul a indicat că, procurorul nu a prezentat probe care să demonstreze cu certitudine vina inculpatului, astfel, decizia este bazată doar pe presupuneri.

Avocatul susține că, contractul semnat între partea vătămată și inculpat este lovit de nulitate.

Totodată, indică că, instanța de apel nu s-a expus asupra declarațiile martorului Nistor Ion și asupra contractului încheiat între SRL „Agrodinian” și GȚ „Mîța Igor”.

În rest avocatul invocă dezacordul cu aprecierea probelor date de către instanța de apel.

6. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată inadmisibilitatea recursurilor declarate de către avocații Beruceașvili Andrei și Baban Nicolae în numele inculpatului Mîța Igor, iar recursul declarat de către procuror urmează a fi admis din următoarele considerente.

6.1. Referitor la recursurile declarate de către avocații Beruceașvili Andrei și Baban Nicolae în numele inculpatului Mîța Igor, Colegiul penal constată că, potrivit art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Raportând aceste prevederi la speța examinată, Colegiul penal lărgit evidențiază că, recurenții în recursurile declarate invocă drept temei de casare prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12) Cod de procedură penală.

Analizând aceste temeiuri în raport cu motivele invocate în recurs, Colegiul penal lărgit constată că, nici unul din ele nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursurilor declarate.

În esență, cererile de recurs se axează pe ideea că instanța de apel incomplet a apreciat probele administrate la dosar și greșit a ajuns la concluzia vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate, apărarea considerând că la caz sunt prezente temeiuri de achitare a lui Mița Igor de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Așa cum rezultă din textul deciziei atacate, Colegiul constată că, instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală. Decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus la menținerea sentinței instanței de fond. Mai mult ca atât, din materialele dosarului rezultă că instanța de apel, la examinarea cauzei a ținut seama în deplină măsură de prevederile art. 27, 99 - 101 Cod de procedură penală, a cercetat sub toate aspectele probele administrate, le-a verificat minuțios, dându-le o apreciere justă prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, care coroborate în ansamblu au confirmat vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Recurenții conform art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, susține că acțiunile acestuia urmau a fi calificate în art. 196 alin. (4) Cod penal, indică că lipsește obiectul material al infracțiunii imputate.

Colegiul penal lărgit, consideră neîntemeiat acest argument, deoarece conform procesului-verbal privind prezentarea materialelor de la urmărirea penală, nu au fost

obiecții nici la rechizitoriu și nici la ordonanța de învinuire sub aspectul învinuirii formulate (vol. I, f.d. 204).

Astfel, rezultă că, recursurile sub aspectul art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală, nu îndeplinesc cerințele legale de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica. Or, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Totodată, recurenții mai invocă în recursurile sale ca temei de casare a hotărârilor adoptate de instanțele de fond art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Instanța de recurs menționează că, acest temei la care se referă autorul recursului nu este aplicabil din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar servi ca temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

Deci, în vederea determinării dacă asemenea eroare de drept a fost admisă în cauza dată de către instanțele de fond, instanța de recurs, menționează că, în urma unei analize ample a probelor cercetate în prima instanță și verificate în instanța de apel, se conchide faptul că, acestea corect au încadrat juridic faptele săvârșite de inculpat, fiind prezente toate elementele componenței de infracțiune prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal.

Totodată, instanța de recurs nu examinează criticile referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente faptime, ci verifică, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanța de apel, corectitudinea condamnării inculpatului Mîța Igor privind învinuirea imputată acestuia prin rechizitoriu.

Mai mult, Colegiul penal lărgit menționează că, aprecierea probelor ține de examinarea cauzei în fapt și în drept fie în prima instanță, fie în instanța de apel, și dezacordul unei părți în acest sens nu echivalează cu o eroare ce ar da temei de casare a unei hotărâri de condamnare sau de achitare.

De altfel, Colegiul penal lărgit mai reține că, criticile formulate de recurenți au format obiect de discuție la judecarea cauzei penale în instanța de apel și, căroră instanța de apel, le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune.

6.2. Referitor la recursul declarat de către procuror, Colegiul penal lărgit, conchide că acesta urmează a fi admis, casată decizia în partea stabilirii pedepsei inculpatului Mîța Igor și remiterea cauzei la rejudecare în această parte, de către aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să admită recursul, cu casarea parțială a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

În recursul declarat de către procuror se invocă temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, și anume că *„instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale”*.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal lărgit reține că temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală și-a găsit confirmarea în cauza dată, invocând în acest context următoarele.

Reieșind din textul recursului declarat, rezultă că recurentul critică motivarea deciziei instanței de apel în partea aplicării prevederilor art. 79 Cod penal și anume aplicarea pedepsei sub limita minimă prevăzută de legea penală.

În acest sens, Colegiul penal lărgit conchide că, conform art. 79 Cod penal, sunt prevăzute două temeiuri pentru aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege și anume:

1) prezența circumstanțelor excepționale ale cauzei care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe;

2) contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia.

Astfel, reieșind din aceste temeiuri, circumstanțele prezente într-o cauză penală pot fi împărțite în două grupe: 1) circumstanțe ce se referă nemijlocit la infracțiune și

la persoana infractorului și 2) circumstanțe ce se referă la comportamentul vinovatului după comiterea infracțiunii.

La prima grupă se atribuie circumstanțele care sunt legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul comiterii infracțiunii. La a doua grupă se atribuie circumstanțele legate de comportamentul vinovatului după consumarea infracțiunii, precum și contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia.

Totodată, chiar dacă art. 79 Cod penal este o normă ce constituie o excepție de la regula generală stabilită la art. 75 alin. (1) Cod penal, totuși la baza aplicării pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege, sunt atât criteriile generale de individualizare, care au un caracter special, cât și circumstanțele legate de aceste criterii, inclusiv circumstanțele atenuante care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei.

Totodată, spre deosebire de criteriile prevăzute la art. 75 alin. (1) Cod penal, lista factorilor de care sunt legate circumstanțele cauzei care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei și de care trebuie să țină cont instanța de judecată la aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege, este una deschisă, aceasta având o interpretare extensivă. Anume din aceste considerente, la aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege, instanța de judecată trebuie să țină cont de circumstanțele cauzei, la care se referă atât circumstanțele atenuante, prevăzute la art. 76 alin. (1) și (2) Cod penal, cât și oricare alte circumstanțe, inclusiv cele legate, de criteriile generale ale individualizării pedepsei, însă care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, este neclară poziția instanțelor anterioare care au stabilit inculpatului Mîța Igor o pedeapsă sub limita minimă prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Mai mult, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, ce ține de alegerea modalității aplicării pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege, acest fapt rămâne la discreția instanței de judecată, însă, în procesul alegerii uneia din modalitățile aplicării pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege, instanța de judecată trebuie să țină cont de gradul influenței circumstanțelor excepționale asupra micșorării esențiale a gravității faptei, a consecințelor ei, precum și asupra micșorării pericolului persoanei infractorului.

Așadar, din materialele respectivei cauze penale se identifică că, inculpatul vina în comiterea infracțiunii nu și-a recunoscut-o, ba mai mult nici nu a reparat paguba pricinuită părții vătămate.

Astfel, potrivit art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

Deci, instanța de apel a menținut sentința, fără a verifica minuțios care circumstanțe au stat la baza aplicării art. 79 alin. (3) Cod penal, privind stabilirea pedepsei mai blânde. Or, circumstanțele indicate în apel (*inculpatul este atras la răspundere penală pentru prima dată, nu are antecedente penale, are la întreținere un copil minor*), sunt împrejurări obișnuite cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale.

În aceste împrejurări, Colegiul penal lărgit consideră că, erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

La rejudecarea cauzei Curtea de Apel Chișinău urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să înlăture eroarea comisă de către instanța de apel în partea stabilirii pedepsei inculpatului Mîța Igor, privind aplicarea art. 79 alin. (3) Cod penal; să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel și recurs; să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 1)-2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare, declarate de către avocații Beruceașvili Andrei și Baban Nicolae în numele inculpatului Mîța Igor împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2016.

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Bolduratu Vasile, casează parțial decizia Colegiului penal al

Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2016, în partea stabilirii pedepsei inculpatului Mîța Igor Ivan și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale deciziei atacate se mențin.

Decizia nu se supune căilor de atac în partea rejudecării cauzei și este irevocabilă în partea respingerii recursului.

Decizia pronunțată integral la *24 august 2016*.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu